

Populärvetenskaplig sammanfattning – Barnet i utredningen – en uppföljningsstudie om barns ställning i barnavårdsutredningar genomförda i BBIC

Sofia Enell

Detta är en uppföljningsstudie av barnavårdsutredningar med fokus på om och hur barnens ställning i utredningstexter har förändrats sedan verksamhetssystemet Barns behov i centrum (BBIC) implementerats i fyra kommuner. Resultatet från en studie om barnens ställning i utredningar som slutförts före det att BBIC introducerades i kommunerna utgör jämförelsematerial till föreliggande studie.¹ I föreliggande studie ingår totalt 80 utredningar av barn i åldrarna 0-12 år, 40 av dem avslutades under perioden 060101-060331 och 40 tre år senare, 090101-090331. Från utredningstexterna har uppgifter om barnet och vad som utretts hämtats. Utöver detta har de textavsnitt som avser analys och bedömning i utredningarna särskilt analyserats utifrån studiens frågeställningar. De teoretiska utgångspunkterna för studien är utvecklingsekologisk teori, konventionen om barnets rättigheter, begreppet delaktighet samt subjekt- och objektsyn, och de beskrivs och förklaras innan resultatet presenteras.

Barns behov i centrum är ett verksamhetssystem som syftar till att stärka barns ställning, öka samarbetet med barnet och dess nätverk, skapa systematik i socialtjänstens arbete samt underlätta dokumentation så att handläggning och insatser lättare kan följas upp och bidra till ökad rättssäkerhet. Socialstyrelsen är licenshållare och ansvarig för utbildning och stöd i systemet. I november 2009 har de flesta av Sveriges kommuner ett avtal med Socialstyrelsen och antingen prövolicens eller en ordinarie licens i systemet. Kommunerna i studien finns i Jönköpings län och påbörjade implementeringen av BBIC hösten 2006, tre av fyra kommuner erhöll ordinarie licens i BBIC 2008 och den fjärde under 2009.

Resultatet i uppföljningsstudien visar att andelen barn som socialtjänsten kontaktar och andelen barn som fått sin uppfattning redovisad i utredningen har ökat. Men hänvisningar till barnens åsikter i socialsekreterarnas bedömning för beslut i utredningarna sker fortfarande i liten utsträckning. Uppföljningsstudien visar att 2009 utreds barnens situation mer riktat mot några utvalda behovsområden, vilket leder till fördjupning inom vissa områden medan annat förblir outrett. Barnets situation sammanfattas i utredningsanalysen främst utifrån barnets egna behov. Ett utvecklingsekologiskt perspektiv som anger en helhetssyn på barnet och barnets utveckling framträder dock inte fullt då interaktionen mellan olika faktorer i barnets

Slutsatsen av uppföljningsstudien blir att BBIC kan ha bidragit till att fler barn blir kontaktade och därmed blir informanter i utredningen. Men BBIC har inte bidragit till en förändring för barnens ställning i utredningstexten när det gäller deras delaktighet och inflytande.

Möjligheten för barns delaktighet har ökat, men studien har inte kunnat konstatera att det också varit fallet att delaktigheten har ökat. Resultaten ska tolkas med viss försiktighet då studien har genomförts relativt kort tid efter att kommunerna implementerat BBIC samt att antalet studerade utredningar är relativt få.